

Eduskunta  
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

## **Lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle – Hallituksen esitys 123/2017 vp**

Hallitus esittää (HE 123/2017 vp) että vuonna 2018 kansaneläkeindeksin pisteluku säilyy vuoden 2017 tasolla. Tässä lausunnossa on tarkasteltu kansaneläkeindeksijäädytyksen vaikutuksia Kansaneläkelaitoksen (Kela) maksamien etuuksien osalta kokonaiskustannusten näkökulmasta vuonna 2018 ja lisäksi vuosien 2017 ja 2018 indeksitoimenpiteiden (leikkaus ja jäädytys) kumulatiivisia vaikutuksia esimerkkitapausten muodossa.

Kela maksaa vuonna 2018 etuuksia arviolta 15,2 miljardilla eurolla. Kansaneläkeindeksiin suoraan sidottuja etuuksia Kela maksaa vuonna 2018 arviolta 6,4 miljardilla eurolla. Vuonna 2018 kansaneläkeindeksin pisteluku olisi noussut noin 0,7 prosenttia vuonna 2017 voimassa olevan kansaneläkeindeksilain perusteella. Hallituksen esityksen mukainen pisteluvun jäädytys vähentää Kelan etuusmenoja vuonna 2018 arviolta 33 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2018 kansaneläkeindeksiin sidotut euromäärät eivät määräydy pelkästään kansaneläkeindeksitarkistuksen (jäädytyksen) perusteella, vaan useisiin kansaneläkeindeksiin sidottuihin etuuksiin esitetään tehtävän erillisiä lakimuutoksia (HE 123/2017 vp: toimeentulotuki, rintamalisä, ylimääräinen rintamalisä, eläkettä saavan hoitotuen veteraanilisä. HE 125/2017 vp: takuueläke (johdannaisena eläketuki), eläkettä saavan perushoitotuki, ammatillisessa kuntoutuksessa olevan ja nuoren kuntoutusrahan vähimmäismäärä. HE 141/2017 vp: sairausvakuutuslain mukaiset vähimmäispäivärahat).

### **Indeksileikkausten- ja -jäädytysten yhteisvaikutus**

Vuoden 2017 ja 2018 indeksileikkausten ja jäädytysten yhteisvaikutus on kuukausitasolla merkittävä verrattuna vuoden 2001 indeksilain mukaisiin korotuksiin. (liitetaulukko). Osa peräkkäisinä vuosina tehdyistä jäädytyksistä kohdistuu tuen pitkäaikaisiin saajiin. Lisäksi, indeksijäädytyksen vaikutukset voivat kasautua useampaa kuin yhtä etuutta saaville kotitalouksille.

Pitkällä aikavälillä indeksileikkausten kumuloitumisessa uhkaa tulotason jääminen jälkeen ja kasvava riippuvuus toimeentulotuesta joillekin väestöryhmille. Peräkkäisten vuosien indeksileikkausten ja jäädytysten seurauksena tulotaso voi jäädä jälkeen ja tuensaajien kulutusmahdollisuudet pienentyä verrattuna muuhun väestöön ja hintakehitykseen. Lisäksi, mikäli katsotaan että perusturvaetuudet eivät riitä kohtuulliseen kulutukseen niin tätä kompensoidaan toimeentulotuesta. Toimeentulotuen korottaminen inflaatiota vastaavasti 2017-2018 ja takuueläkkeen tasokorotus 2018 osittain kompensoivat indeksileikkausten vaikutuksia.

16.11.2017

**Liitetaulukko.** Arvio vuosien 2017 ja 2018 indeksijäädytysten ja vuoden 2017 indeksileikkauksen yhteisvaikutuksesta esimerkkiperheiden bruttoetuuksiin verrattuna vuoden 2001 indeksilain mukaisiin korotuksiin.

| Esimerkkiperhe                                                 | Yhteisvaikutus brutto-kk-tuloihin 2018 |
|----------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
| Kaksi työtöntä aikuista, kaksi lasta, työmarkkinatuki          | -56,34 eur/kk                          |
| Yksinhuoltaja, yksi lapsi, työmarkkinatuki                     | -26,44 eur/kk                          |
| Yksinasuva, kansaneläke ja korotettu eläkettä saavan hoitotuki | -22,96 eur/kk                          |

Menetelmä: Vertailussa KEL-indeksisidonnaiset etuudet on korotettu vuoden 2018 tasolle indeksimuutoksella 2016–2018 ilman indeksileikkausta. Laskelmissa takuueläkkeen tasokorotus on huomioitu. Verotuksen, toimeentulotuen tai asumisentukien vaikutusta ei ole huomioitu.

Tutkija

Tapio Räsänen

Päämatemaatikko

Henri Riuttala